

UNELE ASPECTE PRIVIND NECONCORDANȚA ÎNTRE SANȚIUNILE PREVĂZUTE DE PARTEA SPECIALĂ CU CELE DIN PARTEA GENERALĂ A CODULUI CONTRAVENȚIONAL

Petru PĂUN, master în drept

Alexandru PĂUN, master în drept

Recenzent: **Sergiu FURDUI**, doctor în drept, conferențiar universitar

Summary. Proper application and implementation of the law, can not be separated of penalty, liability and responsibility. Legal sanctions as a legal institution includes legal relations through which law is applicable itself and which ensures the finality of the action of drawing legal liability of all those who violate or ignore the law order in order to protect civil society and of the individual against interference or harm to the commission of illegal acts or in order to restore the rights, interests and values violated.

Keywords: sanction, punishment system, exhaustive, legality, legitimacy.

Rezumat. Aplicarea și realizarea propriu-zisă a dreptului, nu poate fi desprinsă de sancțiune, de pedeapsă, de răspundere, căci răspunderea juridică și sancțiunea sunt, au fost și rămân veritabile instrumente pentru realizarea dreptului. Sancțiunea juridică fiind o instituție juridică constituită dintr-un ansamblu de norme de drept ce cuprinde raporturile juridice prin intermediul cărora dreptul își găsește aplicarea propriu-zisă și prin care se asigură finalitatea acțiunii de tragere la răspundere juridică a tuturor celor care încalcă sau ignoră ordinea de drept, în scopul apărării societății civile și a individului împotriva atingerilor sau vătămărilor aduse prin săvârșirea de fapte ilicite, în vederea restabilirii drepturilor, intereselor și valorilor încălcate, cu perspectiva diminuării fenomenului antisocial și antiuman, spre menținerea și promovarea ordinii juridice și binelui public. Aplicarea sancțiunii contravenționale va fi considerată legitimă numai dacă se aplică în limitele fixate de Partea Specială a Codului Contravențional și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții Generale a acestuia.

Cuvinte cheie: sancțiune contravențională, sistemul pedepselor, exhaustiv, demolare, legalitate, legitimitate.

Dreptul, în destinele sale, este legat de cele mai înalte valori umane, valori ce sunt acoperite de noțiunile standard, ordine de drept și binele public.

Finalitățile dreptului sânt legate de ordinea socială, morală, binele colectiv și progresul social. Nu întâmplător s-a spus că dreptul trebuie să ducă la fericirea celui mai mare număr de oameni și să evite în cel mai înalt grad suferința și durerea¹.

1 Betham I. *Introducere în principiile de morală și legislație*. 1789, apud L. Barac, p. 23

Cu toate acestea, procesul de aplicare propriu-zisă a dreptului, de realizare a acestuia nu poate fi desprins de ideea de sancțiune, de pedeapsă, de răspundere, căci răspunderea juridică și sancțiunea sunt, au fost și rămân veritabile instrumente pentru realizarea dreptului².

În acest context prezentăm câteva noțiuni pentru termenul — sancțiune juridică.

Astfel, Djuvara M., consideră că sancțiunea juridică este actul prin care în mod silit se obține executarea unei obligații ce nu se face de bună voie³.

Dumitru Baltag, la rândul său consideră că sancțiunea poate fi definită ca fiind consecința stabilirii unei răspunderi juridice a făptuitorului, rezultat al săvârșirii de către acesta a unei fapte ilicite determinate⁴.

Astfel, sancțiunea juridică este instituția juridică constituită dintr-un ansamblu de norme de drept ce cuprinde raporturile juridice prin intermediul cărora dreptul își găsește aplicarea propriu-zisă și prin care se asigură finalitatea acțiunii de tragere la răspundere juridică a tuturor celor care încalcă sau ignoră ordinea de drept, în scopul apărării societății civile și a individului împotriva atingerilor sau vătămarilor aduse prin săvârșirea de fapte ilicite, în vederea restabilirii drepturilor, intereselor și valorilor încălcate, cu perspectiva diminuării fenomenului antisocial și antiuman, spre menținerea și promovarea ordinii juridice și binelui public⁵.

Printre diversele tipuri de sancțiune juridice un loc important îl ocupă sancțiunea contravențională, care reprezintă o măsură de constrângere sau de reeducare, aplicată contravenientului în scopul corectării și reeducării acestuia, precum și prevenirii comiterii contravențiilor.

Astfel, instituția de bază a dreptului contravențional — sancțiunea este reglementată în capitolele IV și V din Codul Contravențional, locu-l principal ocupându-l cadrul sancțiunilor contravenționale și modul de aplicare a acestora.

Conform art. 32 alin. (1) Cod contravențional, sancțiunea contravențională este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare ce se aplică, în numele legii, persoanei care a săvârșit o contravenție⁶.

Sancțiunea contravențională poate fi definită ca fiind o măsură de constrângere statală prevăzută de legea contravențională și aplicată făptuitorului în modul stabilit de lege pentru săvârșirea cu vinovăție a contravenției, având drept scop ocrotirea valorilor sociale, formarea unei conduite civice corecte, prevenirea comiterii unor noi contravenții atât de către cel sancționat, cât și de către alte persoane.

Codul Contravențional al Republicii Moldova prevede un sistem întreg de sancțiuni contravenționale⁷.

2 Barac L. *Câteva considerații cu privire la definirea răspunderii juridice*. Dreptul, nr. 4, 1994, p. 39.

3 Djuvara M. *Teoria generală a dreptului*. București: ALL, 1995, p. 405.

4 Baltag Dumitru. *Teoria răspunderii și responsabilității juridice*. Chișinău — 2007, p. 139.

5 Barac L. *Câteva considerații cu privire la definirea răspunderii juridice*. Dreptul, nr. 4, 1994, p. 231.

6 Codul Contravențional al R. Moldova, nr. 218 din 24.10.2008, Publicat în Monitorul Oficial nr. 3-6 din 16.01.2009, în vigoare din 31.05.2009.

7 Ibidem

În sine *sistemul pedepselor* reprezintă o listă exhaustivă de tipuri (feluri) de pedepse stabilite în lege, care sunt grupate în categorii după anumite criterii și aranjate într-o anumită ordine.

În literatura de specialitate în general nu există mari divergențe cu privire la definirea sistemului de pedepse. Astfel, în opinia savantului rus Andrei Piontkovski, *sistemul de pedepse* este o enumerare exhaustivă a pedepselor stabilite prin lege, care sunt obligatorii și care sunt aplicate într-o anumită ordine în funcție de gravitatea lor.

Lista exhaustivă a sancțiunilor contravenționale este prevăzută la art. 32 al Codului Contravențional⁸.

Astfel, sancțiunile contravenționale aplicabile persoanei fizice sunt:

- a) avertismentul;
- b) amenda;
- c) privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate;
- d) privarea de dreptul de a deține anumite funcții;
- e) aplicarea punctelor de penalizare;
- f) privarea de dreptul special (dreptul de a conduce vehicule, dreptul de a deține armă și de portarmă);
- g) munca neremunerată în folosul comunității;
- h) arestul contravențional.

Sancțiunile contravenționale aplicabile persoanei juridice sânt:

- a) amenda;
- b) privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate.

În această ordine de idei, atragem atenția asupra art. 116 alin. (2) Cod Contravențional, conform căreia, ocuparea nelegitimă a terenurilor, îngrădirea lor se sancționează cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 300 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu demolarea, în ambele cazuri, a gardurilor și a construcțiilor din contul contravenientului.

Conform art. 168 Cod Contravențional, încălcarea legislației în zona de protecție a gazoductelor magistrale se sancționează cu amendă de la 40 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 70 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere cu demolarea construcțiilor și defrișarea arborilor și arbuștilor de către proprietar sau, în mod silit, de către autoritățile administrației publice locale din contul proprietarului.

Conform art. 179 Cod Contravențional, executarea construcțiilor de orice categorie, a lucrărilor de modificare, reamenajare, consolidare și reparație capitală a clădirilor și edificiilor, indiferent de tipul de proprietate și de destinație, fără autorizație de construcție, precum și a construcțiilor ce cad sub incidența legislației privind calitatea în construcții fără licență eliberată în modul stabilit, se sancționează cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la

---

8 Ibidem

350 la 450 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere cu demolarea construcțiilor neautorizate și remedierea construcțiilor afectate în urma intervențiilor neautorizate.

Astfel, observăm că lista sancțiunilor aplicate sau prevăzute de unele articole din Partea Specială a Codului Contravențional, nu corespunde cu lista exhaustivă a pedepselor prevăzute de Partea Generală a Codului Contravențional, fapt care în esență contravine principiilor statului de drept. La acest capitol ne referim în mod special la sancțiunea — de demolare a construcției.

Victor Guțuleac concluzionează că, aplicarea sancțiunii va fi considerată legitimă numai atunci când vor fi respectate integral următoarele condiții:

- existența conținutului juridic al faptei contravenționale (obiectul, latura obiectivă, subiectul, latura subiectivă);
- examinarea cazului și emiterea deciziei privind aplicarea sancțiunii contravenționale de către organele împuternicite;
- aplicarea numai acelor sancțiuni care sunt prevăzute de Partea Generală a Codului Contravențional;
- respectarea termenelor de aplicare a sancțiunii;
- aplicarea pedepsei numai în limitele sancțiunii prevăzute de norma materială încălcată⁹.

Este de menționat că persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei contravenții urmează a-i fi aplicată o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului contravențional și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a Codului contravențional. Sancțiunea contravențională se aplică în funcție de caracterul și de gradul prejudiciabil al contravenției, de caracteristica persoanei și de circumstanțele atenuante și agravante. Față de persoana a cărei vinovăție este dovedită se aplică o sancțiune echitabilă, în limitele și în conformitate cu dispozițiile Codului contravențional.

Reieșind din necesitatea armonizării legislației în vigoare, considerăm că ar fi oportun ca în Codul Contravențional să fie introduse modificări prin care să fie exclusă sancțiunea de demolare a construcțiilor din normele corespunzătoare din Partea Specială a Codului Contravențional sau să fie inclusă în lista sancțiunilor prevăzute de Partea Generală a Codului contravențional.

---

9 Victor Guțuleac. *Drept contravențional*. Chișinău, 2006, p. 108.